TILAUSHINNAT YHDYSVALLOISSA:
Yksi vuosikerta . . . $5.50 Kuusi kuukautta $3.00
Kolme kuukautta . . $1.60 Yksi kuukausi 60
CANADAAN:
1 vuosikerta $7.00; 6 kuukautta $3.75; 3 kuukautta $2.00
SUOMEEN JA ULKOMAILLE:
Yksi vuosikerta . . . . . $8.50 Kuusi kuukautta $4.50
SUBSCRIPTION RATES IN THE UNITED STATES:
One Year . . . . . $5.50 Three Months $1.60
Six Months . . . . . $3.00 One Month 60

TOVERI

LÄNNEN SUOMALAISEN TYÖVÄESTÖN ÄÄNENKANNATTAJA

ILMOTUSHINNAT: Kihlaus- ja vihkimä-ilmotukset $3.00 kerta, $5 kaksi kertaa tavallista kokoa ja suuremmat ilmotukset 70c palstatuumalta. Syntymä-, nimenmuutos- ja kiitoslause-ilmotukset $2 kerta, $3.50 kaksi kertaa tavallista kokoa. Kuoleman-ilmotukset $3 kerta ilman värsyä ja $1 lisämaksua jokaiselta värsyltä ja kiitoslauseesta. Halutaantieto-ilmotukset, korkeintaan 30 sanaa, $1 kerta, kolme kertaa $2. Naima- ja avioero-ilmotukset, korkeintaan 75 sanaa, $4 kerta, kaksi kertaa $7. Suuremmista yhteisilmotuksista tilan mukaan 70c tuuma. Ilmotukset tekstin joukossa (paikkakunta-uutisilmotukset) $1.20 tuuma eli 15c rivi, ladottu 8 pointin kirjasimilla.—Kaikki muut lyhytaikaiset ilmotukset 70c tuuma; 3 kuukauden sopimuksella 60c tuuma; 6 kuukauden sopimuksella 50c tuuma. Satunnaisia ilmotuksia tulee rahan seurata mukana. Suomennostyö vapaasti.

No. 195 Lauantaina, Elokuun 20 p.—Saturday, Aug. 20th. 1921.—NELJÄSTOISTA VUOSIKERTA.—VOL. XIV

KULKUTAUDIT VÄHENEVÄT VENÄJÄLLÄ

Koleratapaukset vähentyneet lähes puolella heinäkuun aikana

LONTOO, 19 p. elok. — Daily Heraldin Moskovan kirjeenvaihtaja tiedottaa lehdelleen, että nälänhätä Volgan seuduilla on yhtä laaja kuin ennenkin, mutta kulkutaudit ovat huomattavasti vähenemässä. Niinpä esimerkiksi kesäkuulla haväittiin 42 tuhatta koleratapausta, mutta heinäkuulla olivat tapaukset vähentyneet 22,000.

Neuvostohallitus on luovuttanut 520,000,000 ruplaa venäläisen avustuskomitean alkukustannuksiin ja päättänyt kantaa veroa yhden naulan jokaiselta puudalta elintarpeita, mitä vapailla markkinoilla myydään. Kaikki avustus kuletetaan katoseuduille maksuttomasti.

Allekirjottavat sopimuksen.

RIIGA, Latvia, 19 p. elok. — Yhdysvaltain edustaja Walter Lyman Brown ja Neuvosto-Venäjän edustaja Maxim Litvinov päättivät tämänpäiväisessä neuvottelussaan allekirjottaa huomenna seikkaperäisen sopimuksen Amerikan avustuksen jakamisesta Venäjän nälkäalueilla. Mikäli tiedetään ovat neuvottelut päättyneet jonkinlaiseen kompromissiin, jonka kautta Amerikan avustustyöntekijöille annetaan mahdollisimman laajat toimintavapaudet.

Kveekarit saavat toimintavapauden.

PHILADELPHIA, 19 p. elok. — Amerikan kveekarit ovat saaneet Neuvostohallitukselta luvan lähettää rajattoman määrän avustustyöntekijöitä Venäjälle, ilmottaa kveekarien Moskovassa oleva edustaja Arthur Watts kaapelisanomalla.

Kveekarit tulevat valvomaan avustustyössään myös juntalaisten avunkerayksen jakamista Venäjän nälkämailla. Kveekarit ovat jo pitemmän aikaa harjottaneet yksityistä avustustyötä Venäjällä neuvosto-hallituksen luvalla.

Esittää avustusta Argentinasta.

BUENOS AYRES, 19 p. elok. — Senor Muzio on Argentinan edustajakamarissa tehnyt esityksen 10,000,000 peson myöntämisestä ravinnon ostamiseksi Neuvosto-Venäjän hädänalaisille. Kamarin sosialistiset edustajat taistelevat esityksen läpäisemiseksi.

Moskovan "Isvestija" kertoo, että Novgorodissa on vietetty Troitskin kanavan työnalkajaiset. Tämä kanava tulee yhdistämään Olhovan joen Pietarin-Orjolin välisen rautatielinjan ja tulee olemaan 3 virstan pituinen ja 3 sylen syvyinen.

Itsemurhien tavaton lisääntyminen Yhdysvalloissa

NEW YORK (F. P.) — Monet kautta Yhdysvaltojen etsivät sunnuntailehtien "palvelukseen haluttaan"osastoista työpaikkaa, vastaavat ilmotuksiin, ainoastaan saadakseen tietää, että paikat ovat jo täytetyt, ja sitten menevät ja tekevät itsemurhan — tavallisimmin tiistaisin. Tähän johtopäätökseen tulee täällä hiljattain julkaistuista itsemurhatilastoista. Tiistaipäivä on muodostunut säännölliseksi "itsemurhapäiväksi" ainakin New Yorkissa.

Lisääntyneet itsemurhat ovat sodan jälkiseurauksia, sillä 75 prosenttia itsemurhaajista ovat henkilöitä, joiden elämän on murskannut sota tai työttömyys.

Seuraava taulukko osottaa itsemurhien kasvun koko maassa yhden ainoan vuoden aikana:

	Ensim. 6 kk. 1920	Ensim. 6 kk. 1921
Miehiä	1810	4527
Naisia	961	1982
Poikia	88	214
Tyttöjä	137	293
Yhteensä	2996	7016
New Yorkissa:		
Miehiä	277	319
Naisia	108	124
Yhteensä	385	443

Wrangelin päämaja on Unkarissa

BUDAPEST, heinäk. 30 p. (kirjetieto) Johtava täkäläinen taantumuksellisten äänenkannattaja, Uj Nemzedek, raporteeraa, että paitsi Wrangelin ent. armeijan sotilaslähetystöä, joka on aktiivisesti on kaiken aikaa ollut Budapestissa toiminnassa, tulee Budapestiin saapumaan virallinen Wrangelin poliittinen lähetystökin. Unkarin hallitus antoi Wrangelin armeijan sotilaslähetystölle virallisen tunnustuksen jo yli neljä kuukautta sitten. Tämän lähetystön johtajana toimii eversti Hampe.

Vladimir Ilovaiskyn johdolla on kymmenkunta vastavallankumouksellista sanomalehtimiestä muodostanut erikoisen sanomalehtimiesjärjestön. Budapestin vastavallankumoukselliset ovat vilkkaassa toiminnassa ja keskeytymättömässä yhteydessä Pariisia päämajanaan pitävän vastavallankumouksellisten kanssa. Pariisin vastavallankumoukesllisten päämajaan, Nemzeti Ujasagiin eversti Hampelta saapuneen tiedon mukaan tullaan prinssi Wolkonskij nimittämään Budapestiin perustettavan Wrangelin poliittisen lähetystön johtajaksi.

Muutenkin on Unkarin ylimystö humaltunut vastavallankumouksellisten kestitsemiseen ja niitten puuhien avustamiseen. Niinpä ne ovat kutsuneet 75 maanpakolaisuudessa Konstantinopelissa olevaa venäläistä ylimysperhettä vieraakseen Budapestiin. Homman johtajana on Unkarissa kreivi Teleki. — Vienin Rosta.

CALIFORNIASSA AMMUTAAN TYÖTTÖMIÄ

Poliisit piirittäneet rahtijunan jossa työttömät "piittasivat" kyytiä

LOS ANGELES, Calif., 19 p. elok. —Deputy-sheriffit ja suuri liuta poliiseja piiritti tänään Salt Lake Cityn rahtijunan täkäläisellä pääteasemalla ja vangitsi 34 työtöntä työläistä, ammuttuaan turvattomiin miehiin ensin useampia yhteislaukauksia. Työttömät olivat astuneet rahtijunaan San Bernardinossa. Kaksikymmentäviisi miestä pääsi pakenemaan ennen junan saapumista asemalle.

Junamiehistö selittää, että he olivat vaatineet miehiä poistumaan, mutta nämä olivat kieltäytyneet kehotusta noudattamasta. Tällöin olivat junamiehet kuljettaneet junan Los Angelesiin, lennätettyään ensin tiedon saapumisestaan viranomaisille. Kuinka monta työläistä haavottui poliisien laukauksista siitä ei ole annettu tietoja, eikä siitäkään tuliko ketään surmatuksi.

Kiinakin suostuu osalliseksi imperialistien kokoukseen

WASHINGTON, 19 p. elok. — Valtiovirasto on saanut Kiinan muodollisen myöntymyksen olla osallisena presidentti Hardingin koollekutsussa", jossa myöskin neuvotellaan Tyynenmeren ja kaukaisen idän kysymyksiä.

Unkari vapauttaa tuomitut kommunistit

VIEN (Kirjetieto Fed. Pressille). — Neuvosto-Venäjän edustaja Litvinov ja Horthyn Unkarin edustaja Jungerth ovat pitäneet neuvotteluja Räävelissä ja ovat allekirjottaneet vankien vaihtoa koskevan sopimuksen. Unkarin hallitus sitoutuu myöntämään amnestian 400 kommunistille, näihin lukeutuen ne kymmenen kansankomissaaria, jotka tuomittiin kuolemaan tai elinkautiseen vankeuteen. Edelleen sovitaan, että jokainen näistä neljästäsadasta voi matkustaa Venäjälle jos niin tahtovat.

Rank and File-liike Oaklandissa, Calif.

OAKLAND, Cal. (F. P.) — "Rank and File" komitean tekemä vallankaappaus on äkkinäisyydellään repinyt hajalleen rakennusammattilaisten käsitteet ja mielipiteet, ja useat eivät selvään käsitä ovatko he lakossa vai ei. Kuitenkin useimmat unioiden jäsenet näkyvät olevan uskollisia "kapinalliselle" liitolle, Rank and File Federationille, ja lopputuloksena näyttää olevan, että Building Trades Councilin virkailijoille annetaan kehotus muuttaa majaa ja jättää tilaa radikaalisemmille aineksille. Vanhoilliset virkailijat protesteeraavat, sanoen uuden järjestön olevan kokonaan industrialistien johtaman.

Oaklandin rakennustyönteettäjien yhdistys on kieltänyt olemasta missään tekemisissä Rank and File Federationin kanssa; ja toiselta puolen unioiden yleismaalliset virkailijat uhkaavat unioita pannajulistuksella, jos nämä yhtyvät yleislakkoliikkeeseen. Sillä välin lakkoliike leviää kuitenkin nopeasti ja näyttää siltä molemmin puolin lahtea kuin tulisi viimeinen taistelu olemaan vanhoillisten johtajien ja työläisten välinen.

Täällä on muodostettu entisistä sotilaista samanlainen "työväenpoliisi" kuin San Franciscossa. Tähän vartijakuntaan on valittu 450 miestä ja on heidän velvollisuutenaan yleisen järjestyksen pitäminen. Tällä hetkellä on riitakapulana Oaklandin rapparien unio, jolle työnantajat lupailevat kauniita korvauksia samalla kuin Rank and File liitto koettaa pidättää sitä joukkoliikkeen mukana.

Shaw pitää turvallisimpana pysyä pois Amerikasta

NEW YORK, 19 p. elok. — George Bernard Shaw'n käsitys Amerikasta on se, että on turvallisinta pysyä täältä pois. "Nation"-julkaisun toimittaja, Oswald Garrison Villard, kirjotti tälle mestari-satirikolle, kysyen oliko hänen aikomuksensa saapua Amerikkaan. Shaw kirjotti vastauksen:

"Minulla ei ole mitään halua mennä vankilaan Debsin kanssa tai viedä vaimoani Texasiin, jossa Ku Klux Klan sieppaa valkoihoisen naisen hotellin verannalta ja kuljettaa teryattavaksi ja höyhennettäväksi.

"Jos minun tulisi marttyriudella kirkastaa mainettani, jota ilokseni en kyllä halua, voisin mennä Irlantiin. Se on vaarattomampi paikka, mutta onhan matkakin sentään ly hempi ja paljon halvempi.

"Olette oikeassa siinä, että joukko henkilöitä on kehottanut minua saapumaan Yhdysvaltoihin. Mutta taivaan nimessä, minkätähden kutsutte heitä ystävikseni?"

JUGOSLAAVIA MYÖS PUUHAA SOTARETKEÄ

Tulee noudattamaan Puolan ja Romanian esimerkkiä Venäjään nähden

BELGRAD, elok. 18 p. — Pashic, Jugo-Slavian hallituksen johtaja, on Pariisissa vakuuttanut, että jos Puola ja Rumania hyökkäävät Venäjää vastaan, niin Jugo-Slavia tulee myöskin ottamaan tuohon hyökkäykseen osaa. Ne suunnattomat sota- ja ampumatarvelähetykset, jotka Salonikistä käsin ovat olleet matkalla Rumaniaan Jugo-Slavian kautta antavat hämärän käsityksen niistä salaisista sopimuksista, jotka Pashic äskettäin teki Rumanian kanssa. Onpahan lystikästä nähdä mitenkä tätä sopimusta käytännössä aletaan toteuttaa kun varsinainen hyökkäys alkaa. Pashicikaan ei näet voi kieltää sitä tosiasiaa, että sodan käynti Sovietti-Venäjää vastaan tulee olemaan mahdottomuus silloin kun oman maan parlamentissa istuu 59 kommunistista edustajaa.

Tätä tosiasiaa ei Pashic ole voinut korjata edes sillä, että hän on järjestänyt lukuisia murhayrityksiä kommunisteja vastaan ja muutenkin niitä kaikilla mahdollisilla keinoilla vainonnut röyhkeätä väkivaltaa käyttäen. Sitäpaitsi on hallitus turvautunut tärkeään rikoslain säädäntöön, jossa kommunistisuus leimataan anteeksiantamattomaksi rikokseksi.

Näyttää siltä kuin maailman taantumukselliset salaisesti suunnittelisivat kuoliniskun antamista Neuvosto-Venäjälle tällä hetkellä, jolloin sitä nälänhätä on kohdannut. Eri puolilta saapuvat tärkeät uutiset vahvistavat tätä olettamusta. Erittäinkin on merkille pantava, että Danzigin kautta kulkee parhaillaan Puolaan suunnattomia ase- ja ampumatarvelähetyksiä. Puolassa on asetettu liikekannalle kymmenen asevelvollisuuskutsunnan alaista ikäluokkaa. Rumanian sotajoukkoja on suuret määrät lähetetty kohden Bessarabiaa. Salonikista lähetetään suuria ampumatarvelähetyksiä Rumaniaan ja samalla kertaa harjotetaan Balkanin maissa hillitöntä kommunistivainoa, jossa vapaasti käytetään salamurhaa ja muita törkeitä menettelytapoja.

Kaikki maailman vastavallankumoukselliset ovat liikkeellä ja terhakasti valmistautuvat hyökkäämään tuntiessaan, että elleivät he siinä pidä kiirettä, niin siihen hetken kuluttua ei enää ole mahdollisuutta. Hyypiöt huhuilevat kiivaimmin juuri ennen päivän koittoa.

Vaativat Venäj. osallisuutta aseistariisuutumiskonferenssissa

MINNEAPOLIS. — Maailman sodan veteraanien järjestön täkäläinen paikallisosasto on äskettäin lähettänyt presidentti Hardingille kirjelmän, jossa kehoitetaan presidenttiä toimimaan siten, että Neuvosto-Venäjäkin tulisi ottamaan osaa aseidenriisumiskonferenssiin, mikä on ilmoitettu kokoontuvan marraskuun 11 päivä. Kirjelmässä sanotaan m. m.:

"Venäjällä asuu monia miljoonia ihmisiä, jotka sodan seurauksina ovat joutuneet kärsimään sanomattomia vaikeuksia ja kurjuutta ja senvuoksi ovat halukkaat lopettamaan kaikki sodat ja sotavarustukset. Koska on syytä uskoa neuvostohallituksen toteuttavan suunnitellut ja sovitus aesiden riisumista koskevat sopimukset, niin olisi ainoastaan oikeuden mukaista, että se olisi edustettuna konferenssissa."

Saman järjestön St. Paulin paikallisosasto on hyväksynyt päätösehdotuksen, jossa kiinnitetään huomiota siihen, että Amerikan militaristit ovat jättäneet suunnitellun konferenssin kokonaan huomioon ottamatta ja toimivat suunnattoman sotilasmasiinan rakentamiseksi kansalliskaartien ja harjoituskurssien muodossa.

Bostonissa kielletään kokoukset Saccon ja Vanzettin avustamiseksi

BOSTON, elok. 16 p. (F. P.) — Samana päivänä kun tuli tiedoksi, että Yhdysvaltain ylioikeuden tuomari Louis Brandeis on antanut Dedhamissa olevan asuntonsa toisen hiljattain tuomitun Nicola Saccon vaimolle ja lapsille asunnoksi, samana päivänä peruutti Bostonin poliisikomissioneri Edward Curtis majurin konttorista aikaisemmin annetun luvan Saccon ja Vanzettin puolustuskokouksen pitämisestä Bostonin Commonilla. Sacco-Vanzettin puolustuskomitea oli onnistunut joku päivä sitten saamaan kaupungin majurin Peters'in yksityissihteeriltä luvan, pitää kokouksen heidän puolustuksensa hyväksi. Kokouksen yhteydessä oli tarkotus pitää myöskin katuparaatti ja olikin siihen lupautunut jo osaaottamaan lähes 40 työväenjärjestöä. Kokous oli suunniteltu pidettäväksi elok. 27 päivä.

Eräs työläisten soittokunta oli lupautunut vapaasti soittamaan sekä kokouksessa että paraatissa. Mutta ennenkuin soittokunta saa paraatissa esiintyä Bostonissa täytyy siihen saada luvan poliisien ylivalvojalta Crowlilta. Hän kuitenkin heti kun häneltä siihen lupaa pyydettiin ilmotti vastustavansa molempia sekä paraatia että kokousta, mutta ei sanonut voivansa kokousta estää, koska siihen oli kaupungin majurinvirastosta saatu lupa, mutta paraatin hän sen sijaan tulee kieltämään.

LISÄÄ DEPUTEJA WASHINGTONIN HIILIKAIVOKSILLE

King-kauntin sheriffi vannottanut kaikkiaan 175 kaivoshurttaa

SEATTLE, Wash., 18 p. elok. — Sheriffi Matt Starwich vannotti keskiviikko-aamuna 50 apulais-sheriffiä entisten lisäksi vartiolmaan läntisen Washingtonin hiilikaivoksia. Hurtat määrätään vietäväksi Black Diamondiin, New Castleen, Franklniiu, Issaquahin ja Rentonin lähellä olevalle "prikettikämpälle".

Tähän mennessä on sheriffi vannottanut jo 175 deputia kaivosvartijoiksi. Mitään muutosta ei tilanteessa ole tapahtunut.

Venäjän maatalous asiain järjestäminen

MOSKOVA. (F. P.) — Yleisvenäläisen keskustoimeenpanevan komitean dekreellä on perustettu liittohallinnon maanviljelysneuvosto, jossa ovat edustettuna kaikkien liittoutuneiden ja autonomisten sovietittasavaltojen maanviljelyskomisaarit. Tämän koneiston tarkotuksena on laatia yhtäläinen ja yhteinen suunnitelma koko neuvosto-valtojen liiton maanviljelyksen parantamiseksi.

Yleisveläläinen ammattineuvosto on laatinut säännökset yksityisille vuokrattujen tehdaslaitosten työläisten kontrollin säilyttämiselle. Kaikissa tällaisissa tehtaissa työskenteleville työmiehille taataan yhtäläiset oikeudet palkkoihin ja työtuntelhin nähden kuin valtion tehtaiden työläisille.

Itävallan työväenunioiden voimistuminen

VIEN, heinäk. 22 p. (Postitieto.) — Itävallan ammattiunioiden liiton toimeenpanevan komitean vuosikertomuksesta käy ilmi se hämmästyttävä asia, että Itävallan taloudellinen työväenliike on niin nopeasti voimistumassa ettei sellaista ole koskaan ennen tapahtunut maassa.

Viime vuoden aikana taloudellisten järjestöjen jäsenmäärä on lisääntynyt 50,000, ja sitten v. 1914 jäsenmäärä on noussut 250,137 jäsenestä 940,000 jäseneen. Ennen sotaa kuului ainoastaan 26,700 naista taloudellisiin järjestöihin ja nyt 223,000. Rinnan taloudellisten järjestöjen jäsenmäärän nousemisen kanssa vanhoilliset ja katolilaiset uniot ovat menettäneet kaiken merkityksensä.

Saksalaisessa osassa Itävaltaa kuuluu joka kolmas aikuinen henkilö jäsenenä taloudelliseen työväenliikeeseen. Tuskinpa missään muualla maailmassa on työväestö niin voimaperäisesti järjestynyt.

Kolmannen Internationalen Kokouksen Suuremmoiset Avausjuhlat

(Seuraavassa kirjotuksessa Wm. Z. Foster kuvaa Kolmannen Internationalen kongressin avajaisten yhteydessä pidettyä suuremmoista joukkokulkuetta Moskovan Punaisella Torilla.)

MOSKOVA. — Kerran eläissään voi joutua kokemukseen, jota ei saata milloinkaan unohtaa. Se tuli minun osakseni tänään (kesäkuun 17 p. 1921). Olin todistajana valtavassa venäläisten joukkovoimain näytännössä. Tuntui kuin olisin nähnyt koko vallankumouksen sielun.

Voimanäytös, joka toimeenpantiin päivän parin kuluttua alkavan Kolmannen Kommunistisen Internationalen kongressin kunniaksi, tapahtui yli-historiallisella Moskovan Punaisella Torilla. Sopivampaa paikkaa vallankumouksen juhlimisille tuskin voi kuvitella. Punainen Tori on laaja mukulakivillä laskettu aukea, noin 200 jaardia leveä ja 400 jaardia pitkä. Yhtä reunaa myöten kulkee kuuluisa Kremlin muuri, jonka sisäpuolella kohoavat kirjaimellisesti sanottuna, luotien siiviläksi puhkomat rakennukset lokakuun veristen vallankumoustaistelujen jäljiltä. Muurin juurella lepäävät joukkohaudassa sadat työläiset, jotka antoivat henkensä Moskovan vallankumoustaistelussa. Punaisen Torin toisella reunalla leviää pitkä pylväskäytävä, myöskin luotien arpeuttama. Ennen siinä nähtiin vilkasta kapitalistista liikettä, mutta nyt sen monet liikehuoneet ja konttorit ovat visusti suljetut, ja entisten omistajien maalatut nimikilvet tuljottavat murheellisina halveksivan maailman turua. Torin yhdessä päässä on suuremmoinen vallankumouksen museo ja toisessa päässä ihailtu Pyhän Vasiilin kirkko, ihanin rakennus koko Venäjän laajassa maassa, ellei koko maailmassa. Kirkon edustalla seisoo "mestauspölkky", jonka päällä Ivana Julman ja muiden tsaarien satojen uhrien kaulat on katkaistu. Vain pelkkä silmäys yli tämän kuuluisan paikan synnyttää väreet, joita uudessa maailmassa ei voi tuntea. Mutta kun näkee Punaisen Torin aaltoilevan täynnä proletariaatin vallankumouksellisia joukkoja, niinkuin tänään, silloin on tunnelma sanoin kuvaamaton.

Päivä alkoi Punaisen Armeijan katselmuksella. Riveissä oli 20,000 sotilasta Moskovan miehitysjoukkoja, jotka marssivat asentoon Punaiselle Torille. Kaikki aselajit olivat edustettuina, jalka- ja ratsuväkeä, keihäsmiehiä, tykistöväkeä, merkinantajia, kadettikoululaiset, jne. Korkealla Pyhän Vasiilin kirkon yläpuolella leijaili suuri makkaranmuotoinen "tähystelypallo. "Parisenkymmentä lentokonetta viilletti korkealla, milloin kadoteun pilviin, milloin tullen näkyville. Seremonia alkoi täsmälleen määräaikana, Kremlin suuren tornikellon lyödessä 12. Yateen ryhmittyneet soittokunnat kajahuttivat ilmoille. "Internationalen" ja sota-asiain kansankomisaari Leon Trotski astui esille Kremlin portista sotilastarkastukseen.

Trotski on mies parhaassa ijässä. On hyvärakenteinen ja vilkas. Kulki jalan, puettuna khaki-kankaasta ommeltuun siviilipukuun, jossa ei voinut havaita pienintäkään koristetta. Hänen mukanaan käveli puolen tusinaa upseereita, puettuna, kuten tavallista, tavallisen sotamiehen univormuun, lukuunottamatta pientä hihansuuhun ommeltua virkamerkkiä. Kaikki kävelivät tarkastuslavalle, jossa heihin yhtyi eri maista saapuneita kongressjedustajia. Yhdessä tämä suurentunut seurue sitten käveli torin halki sotilaiden edessä. Sotilaat seisoivat asennossa. (Minulle on selitetty, että Puna-Armeijan käsikirjoissa ei tunneta "kiväärikunniaasentoa".) ja kukin rykmentti terveheti kuorossa "Me palvelemme vallankumousta" tarkastusjoukkueen saapuessa kohdalle. Samalla mahtava joukkosoittokunta puhalsi "Internationalen" innostavaa säveltä. Näky oli unohtumaton.

Kun katselin tätä yksinkertaista mutta kuitenkin mitä valtavinta kuvaa, en voinut olla vertaamatta sitä loistaviin imperialistisen armeijain katselmuksiin, joita olin nähnyt toisissa Europan kaupungeissa. Mikä erotus kummankin tarkotuksilla! Tässä oli tyyppiytyneenä taistelut vapauden, oikeuden ja ihmisyyden puolesta; toisissa tyrannius, orjuus ja raaka teurastus.

Imperialististen armeijain katselmuksissa tavallisesti löytää upseereita vieraista maista, jota on kutsuttu sotilaita tarkastamaan. Tässä suhteessa tähän katselmukseen nähden oli olemassa yhdenmukaisuutta, mutta huomioita tekemään ja oppimaan kutsuttujen kapitalististen upseerien sijasta oli saapunut työväenluokan edustajia! Kun nämä kulkivat tarkastuksessa Trotskin seurassa, niin moni epäilemättä katseli tulevaisuuteen, kuvitellen mielessään aikaa, jolloin he itse järjestävät samanlaisia puna-armeijoita omassa maassaan, jotka parhaillaan vapisevat vallankumouskuilun partaalla.

Erikoisesti kiinnitti mieltäni armeijan ainekset. Sen moraali ihmetytti edustajia, joista usea oli palvellut suursodassa. Sotilaat näyttivät hyvin ruokituilta, hyvin harjotetuilta ja varustetuilta. Enimmäkseen he olivat puetut yksinkertaiseen khakikankaaseen, vaikkakin yksi erikoisjoukkue oli punaisissa housuissa ja toinen mustissa. Useilla joukkoosastoilla oli punanen nauha poikittain rinnassa. Univormun muodostivat eräänlainen kangaskypäri, venäläinen pusero raskaine nahkavöineen, tavalliset sotilashousut ja nahkasaappaat. Yleensä univormu teki soman vaikutuksen. En saanut tietooni mitä tekoa kiväärit olivat, mutta minulle sanottiin suurimman osan olevan ranskalaista tekoa, Wrangelilta vallattuja. Sotilaat olivat vilkkaan ja touhukkaan näköisiä, mitä vaikutusta lisäsi vielä heidän poikkeukseton tapansa kantaa kivääri pajonetti kärjessä.

Upseerit olivat ainoat laatuaan. Herättivät huomiota siitä, että heiltä tykkänään puuttui tavallinen prameileva loisteliaisuus. He olivat hiljaisia, taitavia ja ihmisellisiä. He olivat vanhan tsaariupseerin vastakohta. Useimmat Punaisen Armeijan upseereista ovat vielä nuoria, vaikka ovatkin kokeneita veteraaneja. Siellä täällä saattoi nähdä myös vanhan tsaarinaikuisen upseerin, joista monella oli korkea arvoaste. Useimmat heistä saattoi heti ensi silmäyksellä erottaa. Heissä huomasi jotain — jotain perua vanhasta sotilasopetuksesta — jota uusissa työväenluokan upseereissa ei ollut. Erikoisemmin oli kiintynyt kahteen, jotka olivat lähellä istumapaikkaani. Yhdellä oli sapeli, arvatenkin vanhan armeijan peruja, koska siinä näkyi olevan keisarillinen vaakuna. Toinen upseeri, huomatessaan tämän, osotti tsaarin vaakunaan ja molemmat hymyilivät leveästi. Mitä ajatuksia lieneekään liikkunut heidän mielessään tuon seikan johdosta, ajattelin itsekseni. Tsaarinaikuiset upseerit näkyivät sopeutuvan melkolailla uusiin oloihin, vaikka minusta tuntui, vilkastessani heihin pikimmiltään, etteivät he ottaneet asentoa yhtä valmiina ja vapaasti kun internationalea soitettiin, kuin uudet upseerit, jotka ovat kaikki kommunisteja.

Katselmuksen jälkeen Trotski puhui sotamiehille, kosketellen nykyisen tilanteen asettamiin vaatimuksiin ja velvollisuuksiin. Hänen äänensä on kuiva ja voimakas. Epäilen tokkopa koko laajalla Punaisella Torilla oli ainoatakaan sielua, joka olisi jäänyt kuulopiirin ulkopuolelle. Luin äskettäin New York Timesin yhdestä numerosta, että häntä vaivaa syöpä ja toisesta numerosta että hän on keuhkotautiin kuolemaisillaan. Mutta hän on ulkonäöltään terveen yksilö minkä olen tavannut moniin aikoihin. Oli todella erikoinen fyysillinen saavutus tulla kuulluksi niin selvästi tuossa suuressa ulkoilmakokouksessa. Puhetta pitivät myös useain maiden edustajat. Trotski näkyi olevan tilaisuudesta liikutettu ja useamman kuin kerran hän johti hurraamista.

Puheiden jälkeen pidettiin suuri paraatti. Riveissä täytyi olla ainakin 60,000 sielua. Se oli sotilaiden, laivastoväen ja siviiliväen yhteinen kulkue. Muissa maissa militaristit aniharvoin tai eivät koskaan alennu marssimaan siviiliväen mukana. Tämä johtuu siitä, että he ovatkin kansasta irrallista ainesta. Mutta Venäjällä on toista. Punainen Armeija on kansan armeija. Se on todellinen työväenluokan laitos, yhtä paljon kuin ammattiuniot toisissa maissa. Kansa on siitä ylpeä ja se on ylpeä kansasta. Niinpä tässäkin tilaisuudessa punaiset sotilaat oli suljettu kahden siviiliryhmän väliin, joista toinen marssi kulkueen etupäässä, toinen jälkipäässä. Punainen armeija lankesi suorastaan paraatin keskikohdalle Punaisen Torin tarkastuslavalta katsottuna. Kulkue oli sangen vaihteleva. Maa- ja merisotilaita, kadettikoululaisia, koululapsia, ylioppilaita, siviilivartijoita (paikallispoliiseja), tehdasryhmiä, ammattiuniolaisia jne. Valtava proletaarinen virta!

Minulle mielenkiintoisimmat olivat eri piirien kommunistiryhmät. Useat ryhmät olivat kommunisteiksi kääntyneitä sotavankeja. Missä oli saksalaisia, itävaltalaisia, puolalaisia ja muita kansallisuuksia. Yksin Amerikakin oli edustettuna joukolla venäläisiä, jotka olivat olleet Yhdysvalloissa. Kommunistipuolue on Venäjän vallankumouksen aivot ja selkäranka, puhumattakaan sen sielusta. Missä vaara uhkaa ja missä velvollisuus on täytettävä, siellä ovat kommunistit ensimäisinä. Kaikissa kriiseissä, olkoon niiden laatu mikä tahansa, kantavat he taistelun raskaimman taakan. Enimmäkseen heidän ryhmänsä kulkueessa näyttivät perin yksinkertaisilta. He ovat tavallisia työmiehiä, ilman univormuja, mutta jokainen kantaa kivääriä. Vakiintuneita vallankumous- ja aatteenmiehiä kun ovat viimeistä miestä myöten, he ovat vallankumouksen iskujoukkoja. Ei yhdelläkään kapitalistisella maalla ole aseellisia joukkoja, jotka mies miestä vastaan, voisivat menestyksellä kohdata heitä taistelussa. Tavalliset "valiojoukot" sulaisivat heidän edessään. Merkittävää on, että heille oli varattu kunniapaikka kulkueen etupäässä, ollen asetettu itse Punaisen Armeijan edeile. Venäjällä kommunistit ovat ensimäisiä sodassa ja kaikessa muussakin. Kun he siinä marssivat ohitseni — heitä oli useampia tuhansia — tarkastelin heitä suuremmalla mielenkiinnolla kuin olen milloinkaan lainannut yhdellekään ihmisryhmälle eläissäni.

Niin syvän vaikutuksen teki tämä suuremmoinen proletaarinen voimainosotus, että kotiin palatessani tunsin, että jos en olisi muuta tehnytkään, kuin nähnyt tämän näytelmän, pitkä matkani Chicagosta Moskovaan tuli runsaasti palkituksi.